

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2023

ΘΕΜΑΤΑ & ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

12 Ιουνίου, 2023

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΩΘΗΣΗ

Αφειτηρία το μέλλον

Επιμέλεια: Ομάδα Οικονομολόγων
<https://www.othisi.gr/frontistirio/>

Δευτέρα, 12 Ιουνίου 2023
ΣΠΟΥΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΠΛΗΡ/ΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

- A1.** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση είναι σωστή, ή Λάθος, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.
- α. Στην απλούστερη μορφή του το οικονομικό κύκλωμα περιλαμβάνει τις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων, νοικοκυριών και εργατικών σωματείων.
- β. Η απόλυτη τιμή της ελαστικότητας ζήτησης τόξου είναι ανάμεσα στις τιμές της ελαστικότητας ζήτησης των δύο άκρων του τόξου.
- γ. Ο αριθμός των επιχειρήσεων σε μια αγορά προϊόντος, ως προσδιοριστικός παράγοντας, αφορά αποκλειστικά στην αγοραία καμπύλη προσφοράς.
- δ. Όσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά μεταξύ της κατώτατης τιμής (PK) και της τιμής ισορροπίας (PO), τόσο μικρότερη είναι η πλεονάζουσα προσφορά (ή πλεόνασμα) του προϊόντος στην αγορά.
- ε. Οι φόροι δαπάνης, που λέγονται και έμμεσοι φόροι, επιβαρύνουν άμεσα τις χαμηλές εισοδηματικές τάξεις.

Μονάδες 15

Για τις παρακάτω προτάσεις **A2** και **A3** να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

- A2.** Στη βραχυχρόνια περίοδο, καθώς αυξάνεται η παραγωγή ενός προϊόντος, η συμβολή του μέσου σταθερού κόστους στη διαμόρφωση του μέσου συνολικού κόστους.
- α. αυξάνεται.
- β. παραμένει σταθερή.
- γ. μειώνεται.
- δ. είναι μηδενική.

Μονάδες 5

A3. Η καμπύλη ζήτησης ενός αγαθού είναι ευθεία γραμμή και τέμνει τον άξονα των τιμών στο σημείο Α και τον άξονα των ποσοτήτων στο σημείο Β. Η απόλυτη τιμή της ελαστικότητας στο σημείο Β

- α. είναι $|ED| = 1$.

- β. είναι $|ED| = 0$.
γ. είναι $0 < |ED| < 1$.
δ. τείνει στο άπειρο.

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- A1. α. Λ, β. Σ, γ. Σ, δ. Λ, ε. Σ
A2. γ
A3. β

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Β

- B1. α. Να αναπτύξετε την έννοια του κρατικού προϋπολογισμού. (μονάδες 7)
β. Ποια πορεία ακολουθείται από τη σύνταξη του κρατικού προϋπολογισμού μέχρι την υλοποίησή του; (μονάδες 3)
γ. Ποιες μορφές μπορεί να πάρει ο κρατικός προϋπολογισμός; (μονάδες 6)
δ. Από ποιους παράγοντες εξαρτάται η κατάσταση του κρατικού προϋπολογισμού; (μονάδες 2) Να εξηγήσετε ποια μορφή προϋπολογισμού επιλέγεται στην περίπτωση της ύφεσης και αυξημένης ανεργίας (μονάδες 4) και ποια στην περίπτωση μεγάλης απασχόλησης και αυξανόμενων τιμών. (μονάδες 3)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

B1. Η απάντηση στην ουσία είναι όλη η παράγραφος του Σχολικού βιβλίου σελ. 182-183 §4. Κρατικός Προϋπολογισμός. Πιο συγκεκριμένα:

- α. «Ο Κρατικός Προϋπολογισμός... οικονομικής πολιτικής.»
β. «Τελειώνοντας...υλοποίησή του.»
γ. «Υπάρχει...ισοσκελισμένος.»
δ. «Η κατάσταση...των εσόδων.»

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

ΘΕΜΑ Γ

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα στοιχεία μιας υποθετικής οικονομίας για τα έτη 2000, 2001 και 2002, στην οποία παράγεται μόνο ένα αγαθό.

	Έτος 2000	Έτος 2001	Έτος 2002
Τιμή (σε ευρώ)	20		32
Ποσότητα (σε μονάδες)	5.000		
Α.Ε.Π.* σε τρέχουσες τιμές (σε ευρώ)		132.000	
Δείκτης τιμών (%)	100		
Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές (σε ευρώ)	100.000		120.000
Κατά Κεφαλήν Πραγματικό Α.Ε.Π. (σε ευρώ)	1.000		
Πληθυσμός (αριθμός ατόμων)		110	120

*Α. Ε. Π.: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Γ1. Να συμπληρώσετε τα κενά του πίνακα, παρουσιάζοντας τους σχετικούς υπολογισμούς, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ρυθμός πληθωρισμού από το έτος 2000 στο έτος 2001 είναι 20%.

Μονάδες 11

Γ2. Μεταξύ των ετών 2000 και 2001, ποιο μέρος της μεταβολής του Α. Ε. Π. σε τρέχουσες τιμές οφείλεται στη μεταβολή της παραγόμενης ποσότητας (μονάδα 1) και ποιο μέρος της μεταβολής του Α. Ε. Π. σε τρέχουσες τιμές οφείλεται στη μεταβολή της τιμής; (μονάδες 3)

Μονάδες 4

Γ3. Να υπολογίσετε την πραγματική ποσοστιαία μεταβολή του Α. Ε.Π. από το έτος 2001 στο έτος 2002, σε σταθερές τιμές του έτους 2002.

(Στην απάντησή σας να κρατήσετε το ακέραιο μέρος της μεταβολής).

Μονάδες 4

Γ4. Με βάση τα δεδομένα του πίνακα, τι διαπιστώνετε σχετικά με το βιοτικό επίπεδο της χώρας διαχρονικά;

Μονάδες 2

Γ5. Αν στο έτος 2002, η εκροή εισοδήματος προς το εξωτερικό ισούται με 6.000 ευρώ, ενώ η εισροή εισοδήματος από το εξωτερικό είναι 30% μεγαλύτερη σε σχέση με την εκροή εισοδήματος προς το εξωτερικό, να υπολογίσετε το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν του έτος 2002 σε τρέχουσες τιμές.

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Έτος	P	Q	ΑΕΠ _{τρ.τ.}	ΔT	ΑΕΠ _{στ.τ.}	ΚΚΠρ.ΑΕΠ	Πληθ.
2000	20	5000	100000	100	100000	1000	100
2001	24	5500	132000	120	110000	1000	110
2002	32	6000	192000	160	120000	1000	120

2000

$$\text{ΚΚΠρ.ΑΕΠ}_{2000} = \frac{\text{Πρ.ΑΕΠ}_{2000}}{\Pi_{2000}} \Rightarrow 1000 = \frac{100000}{\Pi_{2000}} \Rightarrow \Pi_{2000} = 100$$

2001

$$\text{Ρυθμός Πληθωρισμού}_{2001-P_{2001}} - \frac{P_{2000}}{P_{2000}} 100 \Rightarrow 20 = \frac{P_{2001}-20}{20} 100 \Rightarrow P_{2001} = 24$$

$$\text{ΑΕΠ}_{\text{τρ.τ.}2001} = P_{2001} Q_{2001} \Rightarrow 132000 = 24 Q_{2001} \Rightarrow Q_{2001} = 5500$$

$$\text{ΑΕΠ}_{\text{στ.τ.}2001} = P_{2000} Q_{2001} = 20 \cdot 5500 = 110000$$

$$\text{ΑΕΠ}_{\text{στ.τ.}2001} = \frac{\text{ΑΕΠ}_{\text{τρ.τ.}2001}}{\Delta T_{2001}} 100 \Rightarrow \frac{132000}{\Delta T_{2001}} 100 \Rightarrow \Delta T_{2001} = 120$$

$$\text{ΚΚΠρ.ΑΕΠ}_{2001} = \frac{\text{ΑΕΠ}_{\text{στ.τ.}2001}}{\Pi_{2001}} = \frac{110000}{110} = 1000$$

2002

$$\text{ΑΕΠ}_{\text{στ.τ.}2002} = P_{2000} Q_{2002} \Rightarrow 120000 = 20 Q_{2002} \Rightarrow Q_{2002} = 6000$$

$$\text{ΑΕΠ}_{\text{τρ.τ.}2002} = P_{2002} Q_{2002} = 32 \cdot 6000 = 192000$$

$$\text{ΑΕΠ}_{\text{στ.τ.}2002} = \frac{\text{ΑΕΠ}_{\text{τρ.τ.}2002}}{\Delta T_{2002}} \Rightarrow 120000 = \frac{192000}{\Delta T_{2002}} \Rightarrow \Delta T_{2002} = 160$$

$$\text{ΚΚΠρ.ΑΕΠ}_{2002} = \frac{\text{ΑΕΠ}_{\text{στ.τ.}2002}}{\Pi_{2002}} = \frac{120000}{120} = 1000$$

Γ2. Μεταβολή ΑΕΠ_{τρ.τ.} 2000→2001 = ΑΕΠ_{τρ.τ.} 2001 - ΑΕΠ_{τρ.τ.} 2000 = 132000 - 100000 = 32000

Μεταβολή ΑΕΠ_{στ.τ.} 2000→2001 = ΑΕΠ_{στ.τ.} 2001 - ΑΕΠ_{στ.τ.} 2000 = 110000 - 100000 = 10000

Η μεταβολή του ΑΕΠ σε τρέχουσες μεταξύ των ετών 2000 και 2001 είναι 32000 χρηματικές μονάδες.

Οι 10000 χρηματικές μονάδες είναι αύξηση που οφείλεται στην αύξηση που οφείλεται στην αύξηση της ποσότητας, αφού η μεταβολή του ΑΕΠ μεταξύ των ετών 2000 και 2001 σε σταθερές τιμές του 2000 οφείλεται αποκλειστικά σε μεταβολή της ποσότητας και οι

υπόλοιπες 22000 χρηματικές μονάδες είναι αύξηση που οφείλεται στην επίδραση των τιμών.

Γ3. Έτος Βάσης 2002

Έτος	P	Q	ΑΕΠ _{στ.τ.(2002)}
2000	20	5000	160000
2001	24	5500	176000
2002	32	6000	192000

$$ΑΕΠ_{2001 \text{ στ. τ. } 2002} = P_{2002} Q_{2001} = 32 \cdot 5500 = 176000$$

$$ΑΑΕΠ_{2002 \text{ στ. τ. } 2002} = P_{2002} Q_{2002} = 32 \cdot 6000 = 192000$$

$$\text{Πραγματική Ποσοστιαία Μεταβολή } ΑΕΠ_{2001 \rightarrow 2002} = \frac{192000 - 176000}{176000} \cdot 100 = +9,09\%$$

Γ4. Με κριτήριο μόνο το κκΠρ. ΑΕΠ το βιοτικό επίπεδο παραμένει σταθερό.

Το βιοτικό επίπεδο εξαρτάται και από άλλους παράγοντες όπως ο πληθωρισμός κλπ.

Το πραγματικό και κατά κεφαλήν ΑΕΠ δίνει το προϊόν που θα αντιστοιχούσε σε κάθε κάτοικο αν η διανομή ήταν ίση.

$$\text{Γ5. Εισροή} = \text{Εκροή} + \frac{30}{100} \text{Εκροή} = 1,3 \text{Εκροή} = 13 \cdot 6000 = 7800$$

$$\begin{aligned} \text{Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν}_{2002} &= \text{ΑΕΠ}_{\text{τρ. τ. } 2002} + \text{Καθαρό Εισόδ. από Εξ.} = \\ &= 192000 + (7800 - 6000) = 193800 \end{aligned}$$

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΕΜΑ Δ

Οι συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς στην αγορά ενός προϊόντος είναι γραμμικές. Το σημείο ισορροπίας της αγοράς είναι $P_1 = 10$ χρηματικές μονάδες (χ. μ.) και $Q_1 = 120$ μονάδες προϊόντος (μ. π.). Μία μεταβολή της τεχνολογίας παραγωγής του προϊόντος μετατοπίζει παράλληλα την καμπύλη προσφοράς και το νέο σημείο ισορροπίας διαμορφώνεται σε $P_2 = 20$ χ.μ. και $Q_2 = 80$ μ.π.

Το κράτος θεωρεί τη νέα τιμή ισορροπίας υψηλή για τις χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις και για αυτό επιβάλλει ανώτατη τιμή $P_A = 15$ χ. μ. Σε αυτήν την τιμή δημιουργείται έλλειμμα ίσο με 60 μ. π.

Δ1. Να προσδιορίσετε τις γραμμικές συναρτήσεις ζήτησης (Q_D) (μονάδες 4) και προσφοράς (Q_{S1}) (μονάδες 2), καθώς και τη νέα γραμμική συνάρτηση προσφοράς (Q_{S2}). (μονάδες 6)

Μονάδες 12

Δ2. Ποια είναι η μεταβολή που επήλθε στην τεχνολογία παραγωγής του προϊόντος; (μονάδα 1) Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 2)

Μονάδες 3

Δ3. Να υπολογίσετε το μέγιστο πιθανό «καπέλο» στην τιμή του προϊόντος, στην περίπτωση που το σύνολο της προσφερόμενης ποσότητας διατίθεται στη μέγιστη τιμή της «μαύρης αγοράς»

Μονάδες 5

Δ4. Να απεικονίσετε σε κοινό διάγραμμα την καμπύλη ζήτησης, τις καμπύλες προσφοράς, το έλλειμμα και το «καπέλο».

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Δ1. Από εκφώνηση καταλαβαίνουμε ότι αφού η ζήτηση του αγαθού δεν άλλαξε τα δύο σημεία ισορροπίας ανήκουν πάνω στην ίδια ζήτηση, έτσι αφού η ζήτηση γραμμική ισχύει $Q_d = \alpha + \beta \cdot P \Rightarrow$

$$120 = \alpha + \beta \cdot 10 \quad \alpha = 160$$

$$80 = \alpha + \beta \cdot 20 \quad \beta = -4$$

$$Q_d = 160 - 4P$$

Β' τρόπος Θα μπορούσε κάποιος να βρει πρώτα το $\beta = \Delta Q / \Delta P = -4$

Για $P_A = 15$ στην ζήτηση $\Rightarrow Q_{dA} = 100$, έτσι

$$\text{για } P_A = 15 \text{ ισχύει ότι } Q_{dA} - Q_{SA} = 60 \Rightarrow 100 - Q_{SA} = 60 \Rightarrow Q_{SA} = 40.$$

Επομένως για την δεύτερη προσφορά (S_2) έχουμε 2 σημεία το E_2 ($P_{E2} = 20$, $Q_{E2} = 80$) και το A ($P_A = 15$, $Q_{SA} = 40$)

έτσι αφού η ζήτηση γραμμική ισχύει $Q_s = \gamma + \delta \cdot P \Rightarrow$

$$80 = \gamma + \delta \cdot 20 \quad \gamma = -80$$

$$40 = \gamma + \delta \cdot 15 \quad \delta = 8$$

$$Q_{S2} = -80 + 8P$$

Β' τρόπος Θα μπορούσε κάποιος να βρει πρώτα το $d = \Delta Q / \Delta P = 8$

Αφού $S_1 // S_2$ ισχύει ότι $d_1 = d_2 = 8$, έτσι έχουμε και ένα σημείο το αρχικό σημείο ισορροπίας E_1 ($P_{E1} = 10$, $Q_{E1} = 120$) και ισχύει:

$$Q_s = \gamma + \delta \cdot P \Rightarrow 120 = \gamma + 8 \cdot 10 \Rightarrow \gamma = 40 \Rightarrow Q_{S1} = 40 + 8P$$

Δ2.

Αφού η τιμή ισορροπίας αυξήθηκε και η ποσότητα ισορροπίας μειώθηκε τότε η προσφορά (S) του αγαθού μειώθηκε.

Για να μειώθηκε η προσφορά αυτό σημαίνει ότι η τεχνολογία παραγωγής του αγαθού θα χειροτέρευσε.

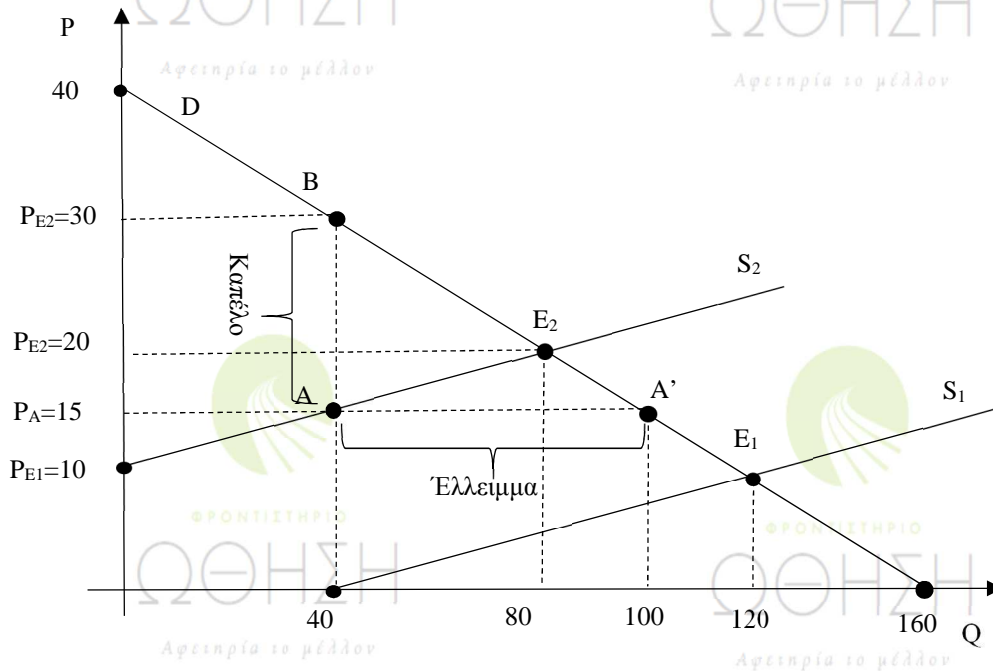
Δ3.

Για $P_A = 15$ στην S_2 (Προσοχή! Αναφερόμαστε στην δεύτερη προσφορά), η $Q_{SA} = 40$, αυτήν την ποσότητα οι καταναλωτές τη ζητούν στη μαύρη αγορά σε P_B , έτσι για $Q_{dB} = 40 \Rightarrow 160 - 4P_B = 40 \Rightarrow P_B = 30$,

Έτσι $P_B - P_A = 30 - 15 = 15$ χρηματικές μονάδες καπέλο.

Δ4.

$Q_D = 160 - 4P$		$Q_{S1} = 40 + 8P$		$Q_{S2} = -80 + 8P$	
P	Q_D	P	Q_S	P	Q_S
0	160	0	40	10	0
40	0	10	20	20	80

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα φετινά θέματα χαρακτηρίζονται, τουλάχιστον σε σχέση με τις δοκιμασίες των τελευταίων ετών, ως απαιτητικά με αναγκαία την εμβάθυνση στις οικονομικές έννοιες της ύλης.

Εξετάστηκε σε μεγάλο βαθμό σχεδόν το σύνολο της εξεταστέας ύλης.

Η άριστη επίδοση προϋποθέτει τα παραπάνω, καθώς επίσης τη συστηματική προετοιμασία και λεπτομερή εξάσκηση στο θεωρητικό και ποσοτικό πεδίο.

Ενδεικτικά η αντίστροφη κλιμάκωση του βαθμού δυσκολίας της ομάδας Δ μπορεί σε πιθανή αστοχία του Δ1 να αποκλείσει τη συνέχεια στα υπόλοιπα ερωτήματά της.

Οι πολύ καλά προετοιμασμένοι μαθητές θα πετύχουν άριστη επίδοση.

Καλή επιτυχία!

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΩΘΗΣΗ

Αφειρηρία το μέλλον